

Udskriftsdato: 3. januar 2026

CIR1H nr 9906 af 08/12/2020 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Udlændingelovens § 59, § 59 a og § 59 b

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 8271

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Udlændingelovens § 59, § 59 a og § 59 b

1. Overblik og tjekliste

Væsentlige sagsbehandlingsskridt i forbindelse med efterforskning og sagsbehandling fremgår af Rigspolitiets kundgørelse A, 05 nr. 01 om politiets opgavevaretagelse på udlændinge – og grænsekontrolområdet. Kundgørelsen findes på POLNET. Se i øvrigt pkt. 2.

Under efterforskningen af en sag om overtrædelse af udlændingelovens § 59-§ 59 b skal du særligt være opmærksom på følgende:

- Der skal oprettes én rapport med særskilt journalnummer til brug for den udlændingeretlige behandling af sagen, hvis udlændingen søger om asyl, og én på et andet journalnummer til straffesagen (dette for at sikre, at eventuelle oplysninger om en udlændings asylansøgning ikke indgår i en særskilt straffesag mod transportøren i en sag om overtrædelse af udlændingelovens § 59 a)
- Oplysninger om udlændingen (nationalitet mv.) skal sikres til brug for en evt. senere sag mod en arbejdsgiver om ulovlig beskæftigelse efter udlændingelovens § 59, stk. 5, og udlændingens forklaring om arbejdets art, omfang, aflønning mv. skal sikres – evt. ved en indenretlig afhøring. Se pkt. 2.2.

I forbindelse med tiltalerejsning skal du være opmærksom på:

- Valg af ansvarssubjekt, herunder om der skal rejses tiltale mod en eller flere personer, og om der skal rejses tiltale mod fysiske og/eller juridiske personer. Se pkt. 3.1.
- Muligheden for tiltalefrafald i sager om overtrædelse af § 59 a, jf. retsplejelovens § 722, stk. 2. Se pkt. 3.1.1.
- Strafskærpelsesreglerne i sager om ulovlig beskæftigelse af udlændinge, jf. § 59, stk. 6. Se pkt. 5.4.
- Strafskærpelsesreglerne i sager om indrejse i strid med indrejseforbud, jf. § 59 b, stk. 2. Se pkt. 5.3.2.
- Muligheden for konfiskation af en økonomisk fordel. Se pkt. 5.4.2

Efter dom skal du være opmærksom på følgende:

- Evt. indsendelse af domme til Vidensbasen. Se pkt. 6.1.

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Oplysninger om udlændingen

I sager om ulovlig beskæftigelse af udlændinge efter udlændingelovens § 59, stk. 5 og 6, har oplysninger fra den pågældende udlænding væsentlig bevismæssig betydning for straffesagen mod arbejdsgiveren/hvervgiveren (f.eks. en bygherre i en sag om ulovlig beskæftigelse af en udlænding). Det er derfor vigtigt, at disse oplysninger sikres.

Dokumentation for udlændingens nationalitet må sikres, således at det ligger klart, at der er tale om en udlænding, for hvem der gælder et krav om arbejdstilladelse. Der må endvidere sikres dokumentation for, om den pågældende har ret til at opholde sig her i landet, jf. udlændingelovens § 59, stk. 2 og 3.

Asyl

Der må ikke i akterne i en sag om overtrædelse af udlændingelovens § 59 a indgå oplysninger om, at en udlænding har søgt asyl.

Rigspolitiet har ved skrivelse af 21. januar 1998 underrettet politikredsene om, at der skal udfærdiges særskilte politirapporter vedrørende straffesagen og sagen om asylansøgningen. Skrivelsen findes under rundskrivelser i biblioteket på POLNET. Heraf fremgår det, at der til brug for sagen vedrørende overtrædelse af udlændingelovens § 59 a skal udfærdiges en politirapport, der indeholder oplysninger om udlændingens identitet, rejserute og eventuel tilknytning til Danmark, men ikke oplysninger om, at udlændingen søger asyl. Til brug for behandlingen af asylsagen udfærdiges en særskilt politirapport vedrørende registrering af udlændingen som asylansøger, idet oplysning om, at en navngiven person har søgt asyl, og oplysninger, som den pågældende har givet i forbindelse med asylansøgningen, anses for fortrolige og ikke bør indgå i akterne i straffesagen mod transportøren.

I øvrigt henvises til Kundgørelse A 05 nr. 01 om politiets opgavevaretagelse på udlændinge- og grænsekontrolområdet. Kundgørelsen med bilag findes på POLNET.

2.2. Indenretlig afhøring af udlændingen

I sager om ulovlig beskæftigelse af en udlænding vil den pågældende udlænding som hovedregel skulle udvises umiddelbart efter afhøring og afgørelse af egen sag for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 3, og det må derfor overvejes, hvordan den pågældendes forklaring om f.eks. arbejdets art og omfang, ansættelsesforholdets varighed og aflønningens størrelse sikres bedst muligt til brug for en særskilt (senere) straffesag mod arbejdsgiveren/hvervgiveren.

Skal udlændingens forklaring anvendes som bevis i sagen mod arbejdsgiveren, er det ikke altid tilstrækkeligt, at den pågældende udlænding er blevet afhørt udenretligt til politirapport. Heller ikke en indenretlig forklaring vil uden videre være tilstrækkelig.

Hvis udlændingens forklaring agtes brugt som hovedbevis i sagen mod arbejdsgiveren, bør den pågældende derfor afhøres indenretligt med tilsigelse af den sigtede arbejdsgiver og dennes forsvarer. Denne fremgangsmåde er dog ikke nødvendig, hvis arbejdsgiveren til politirapport har bekræftet udlændingens oplysninger.

Er udlændingen udsendt af landet uden en sådan indenretlig afhøring, bør den pågældendes forklaring søges tilladt dokumenteret efter retsplejelovens § 871, stk. 4, hvis oplysningerne heri ikke vil være hovedbevis i sagen. Som andre mulige beviser i sagen kan nævnes vidneforklaringer fra fagforeningsmedarbejdere, naboer og det tilkaldte politi om deres iagttagelser, oplysninger fra kommunen eller andre offentlige myndigheder mv.

Kravet om, at tiltaltes forsvarer har haft lejlighed til at udspørge et vidne, for at en politirapport eller en indenretlig afhøring kan anvendes som hovedbevis i en straffesag, er fastslået i Den europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis. Heraf fremgår det, at det må antages, at en udlændings oplysninger om f.eks. ansættelsesforholdets varighed og aflønningens størrelse ikke uden videre vil kunne lægges til grund i sagen mod arbejdsgiveren, hvis denne bestrider rigtigheden, og der ikke i sagen i øvrigt findes andre oplysninger, der sandsynliggør rigtigheden af udlændingens oplysninger.

3. Forberedelse

3.1. Tiltalerejsning

3.1.1. Ulovlig beskæftigelse af udlændinge, jf. udlændingelovens § 59, stk. 5 og stk. 6

Det er efter udlændingelovens § 59, stk. 5, strafbart at beskæftige en udlænding uden fornøden arbejdstilladelse eller i strid med de for en arbejdstilladelse fastsatte betingelser.

Både selskaber m.v. (juridiske personer) og fysiske personer kan være ansvarssubjekter.

Der kan være grundlag for at rejse tiltale mod flere personer samtidig eller mod både fysiske og juridiske personer for overtrædelse af reglerne om ulovlig beskæftigelse af en udlænding, se U 2003.777Ø, hvor henholdsvis en bygherre og en entreprenør fandtes skyldige i ulovlig beskæftigelse af to litauiske statsborgere med håndværksarbejde på en ejendom, og U 2003.1908Ø, hvor to tiltalte fandtes skyldige i ulovlig beskæftigelse af to litauiske statsborgere med bygnings- og nedbrydningsarbejde på de tiltaltes ejendom.

Strafferammen for overtrædelse af § 59, stk. 5, er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Anklageren skal i forbindelse med tiltalerejsning i sager om ulovlig beskæftigelse af udlændinge være opmærksom på, om en af strafskærpelsesgrundene i udlændingelovens § 59, stk. 6, finder anvendelse. Foreligger der skærpende omstændigheder som nævnt i § 59, stk. 6, 1. pkt., og er overtrædelsen begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed, forudsættes det, at bødestrafen skærpes. Se pkt. 5.4. om strafpåstande ved ulovlig beskæftigelse af udlændinge, jf. udlændingelovens § 59, stk. 5 og 6.

Efter § 59, stk. 6, 1. pkt., skal det ved strafudmålingen betragtes som en skærpende omstændighed,

- at overtrædelsen er begået ved grov uagtsomhed (se pkt. 3.1.1.1.),
- at overtrædelsen er begået forsætligt,
- at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre (se pkt. 3.1.1.2.),
- eller at udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet.

Efter § 59, stk. 6, 2. pkt., skal det ved strafudmålingen betragtes som en særligt skærpende omstændighed,

- at overtrædelsen er begået under en eller flere af de i 1. pkt. nævnte omstændigheder, og
- at overtrædelsen er begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed (se pkt. 3.1.1.3.).

3.1.1.1. Grov uagtsomhed, jf. udlændingelovens § 59, stk. 6, 1. pkt.

Efter udlændingelovens § 59, stk. 6, 1. pkt., skal det ved strafudmålingen betragtes som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået ved grov uagtsomhed.

Dette gælder for lovovertrædelser, der er begået efter 1. juni 2019, hvor lov nr. 561 af 7. maj 2019 trådte i kraft.

Det fremgår af forarbejderne til lovændringen, at uagtsomhed som udgangspunkt kan karakteriseres som en bebrejdellesværdig adfærd. Det er f.eks. tilfælde, hvor det kan bebrejdes en person, at pågældende handlede eller forholdt sig passiv, på en given måde. Det skal kunne lægges personen til last, at der er

udvist forhold, der kunne og burde være undgået, f.eks. ved bedre iagttagelse, mere omtanke eller fremskaffelse af oplysninger. Principielt må domfældelse for uagtsomhed forudsætte, at retten kan forestille sig en anden handling eller undladelse, som lå inden for tiltaltes muligheder, og som måtte forventes af pågældende.

I den forbindelse fremgår det endvidere af forarbejderne, at domstolene ved deres bedømmelse af, om en arbejdsgiver har handlet uagtsomt, kan inddrage, om arbejdsgiveren har taget skridt til at sikre sig mod at ansætte ulovlig udenlandsk arbejdskraft.

I forhold til forskellen mellem simpel og grov uagtsomhed, så fremgår det af forarbejderne, at der alene er tale om en gradsforskel, og at afgrænsningen heraf skal ske gennem domstolenes praksis.

Læs mere i forarbejderne til lov nr. 561 af 7. maj 2019 (L 151 af 6. februar 2019, de almindelige bemærkninger, punkt 2.12.2. samt de specielle bemærkninger til nr. 54).

3.1.1.2. Der er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, jf. udlændingelovens § 59, stk. 6, 1. pkt.

Efter udlændingelovens § 59, stk. 6, 1. pkt., skal det ved strafudmålingen betragtes som en skærpende omstændighed, at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den tiltalte eller andre.

Begrebet »andre« dækker over enhver, der opnår eller tilsigtes at opnå en økonomisk fordel ved, at en udlænding beskæftiges ulovligt, herunder eksempelvis bygherrer, entreprenører og formidlere af arbejdskraft, jf. forarbejderne til lov nr. 425 af 31. maj 2000 (L 264 af 30. marts 2000, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 59).

Er der ved en overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5, opnået en økonomisk fordel, kan denne konfiskeres efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, jf. udlændingelovens § 59, stk. 7. Kan der ikke ske konfiskation, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillæggsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel. Se mere om konfiskation og vindingsbøder i pkt. 5.4.2.

3.1.1.3. Ulovlig beskæftigelse af udlændinge som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed, jf. udlændingelovens § 59, stk. 6, 2. pkt.

Efter udlændingelovens § 59, stk. 6, 2. pkt., skal det ved strafudmålingen betragtes som en særligt skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået under en eller flere af de omstændigheder, der er nævnt i § 59, stk. 6, 1. pkt., og som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed.

Bestemmelsen trådte i kraft den 1. juli 2020, og strafskærpelsen finder således anvendelse på overtrædelser begået efter denne dato.

Straffen kan kun skærpes i de tilfælde, hvor den juridiske eller fysiske person har begået overtrædelsen som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed, hvorimod overtrædelser begået som led i andre aktiviteter ikke er omfattet af bestemmelsen.

I forarbejderne til lov nr. 1003 af 27. juni 2020 er oplistet en række fortolkningsbidrag til brug for vurderingen af, om juridiske og fysiske personer kan anses for at have begået overtrædelsen som led i udøvelsen af erhvervsvirksomhed:

* **Aktieselskaber, anpartsselskaber, andelsselskaber, interessentskaber, kommanditselskaber og erhvervsdrivende fonde**

Disse juridiske personer vil som altovervejende hovedregel anses for at have begået overtrædelsen som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed. Dette gælder også, hvis et aktieselskab eller anpartsselskab er 100 % ejet af stat, region eller kommune.

* **Andre sammenslutninger end aktieselskaber, anpartsselskaber, andelsselskaber, interessentskaber, kommanditselskaber og erhvervsdrivende fonde**

Vurderingen af, om aktiviteter, der udøves i regi af andre sammenslutninger, udgør erhvervsvirksomhed, beror på en samlet og konkret vurdering, hvor der bl.a. kan lægges vægt på formålet, karakteren og omfanget af aktiviteterne:

- Hvis aktiviteterne udøves med systematisk indtægtserhvervelse for øje – dvs. det afgørende formål er at opnå et overskud – vil der være tale om erhvervsvirksomhed, medmindre aktiviteterne har et i økonomisk henseende meget begrænset omfang.
- Hvis aktiviteterne udøves med private eller ideelle formål som det primære formål, kan der være tale om erhvervsvirksomhed, hvis aktiviteterne har et i økonomisk henseende betydeligt omfang. Som eksempler på private og ideelle formål kan nævnes boligformål, politiske formål, sociale formål og udøvelse af fritidsinteresser som sejlads, kunstsamling, ridning, spejder mv.

* **Virksomheder der drives af stat, region eller kommune**

Uanset aktiviteterne karakter og omfang vil virksomhed, der drives af stat, region eller kommune eller af en statslig, regional eller kommunal selvejende institution, ikke være erhvervsvirksomhed.

* **Privat selvejende institution**

En privat selvejende institution vil afhængig af aktiviteterne karakter og omfang kunne anses for at have begået overtrædelsen som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed. Dette gælder også, hvis den private selvejende institution overvejende finansieres af tilskud fra stat, region eller kommune:

- Som eksempler kan nævnes, at mindre ideelle foreninger, private selvejende institutioner, andelsboligforeninger, boligafdelinger i en almennyttig boligorganisation og ejerforeninger normalt ikke vil være erhvervsvirksomhed, hvorimod ideelle foreninger eller private selvejende institutioner med mere end nogle få fuldtidsansatte og andelsboligforeninger, boligafdelinger og ejerforeninger med mere end ca. ti boliger som udgangspunkt må anses for erhvervsvirksomhed.

* **Enkeltmandsvirksomheder**

Enkeltmandsvirksomheder vil normalt anses for at have begået overtrædelsen som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed, hvis aktiviteterne udøves med systematisk indtægtserhvervelse for øje.

Hvis aktiviteterne udøves med private eller ideelle formål som det primære formål, kan der være tale om, at overtrædelsen er begået som led i erhvervsvirksomhed, hvis aktiviteterne har et i økonomisk henseende betydeligt omfang.

*** Fysiske personer**

Vurderingen af, om aktiviteter, der udøves af fysiske personer, udgør erhvervsvirksomhed, beror på en samlet og konkret vurdering, hvor der bl.a. kan lægges vægt på formålet, karakteren og omfanget af aktiviteterne:

- Antallet af ansatte vil ikke være afgørende for, om der er tale om erhvervsvirksomhed i bestemmelses forstand.
- Hvis en fysisk person har beskæftiget en udlænding til eksempelvis undervisning eller tolkeopgaver til private formål, børnepasning, rengøringsarbejde eller renoveringsarbejde i sit private hjem, vil der ikke være tale om udøvelse af erhvervsvirksomhed.

Læs mere i forarbejderne til lov nr. 1003 af 27. juni 2020 (L 188 af 5. maj 2020, de almindelige bemærkninger, punkt 2.4.2. og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 25).

3.1.2. Transportøransvar, jf. udlændingelovens § 59 a, stk. 1

Efter udlændingelovens § 59 a er det strafbart at bringe en udlænding med til Danmark, hvis udlændingen ikke er i besiddelse af nødvendig rejselegitimation og visum (transportøransvar). Bestemmelsen finder ikke anvendelse ved indrejse fra et andet Schengenland, jf. bestemmelsens stk. 2, 1. pkt., medmindre der er truffet beslutning herom i forbindelse med, at der er indført midlertidig grænsekontrol. Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, 2. led, som blev indført ved lov nr. 1499 af 11. december 2015. Se nærmere pkt. 3.1.2.

I vurderingen af, om en transportvirksomhed har overtrådt udlændingelovens § 59 a, stk. 1, skal det indgå, om den pågældende virksomheds kontrol har eller burde have afsløret, at de pågældende rejsende ikke havde fornøden rejselegitimation og visum, jf. forarbejderne til lov nr. 821 af 5. maj 2020 (lovforslag nr. L 189 af 5. maj 2020, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.19.3. samt de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 78).

Både juridiske personer og fysiske personer kan pålægges strafansvar efter bestemmelsen. Transportvirksomheders strafansvar følger af udlændingelovens § 61, hvorefter der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel, sammenholdt med udlændingelovens § 59 a, mens de almindelige tilregnelseskrav, dvs. forsæt og uagtsomhed, jf. straffelovens § 19, gælder for fysiske personer.

Ved lov nr. 821 af 9. juni 2020 blev udlændingelovens § 59 a ændret. Det betyder, at når transportvirksomheder efter 15. juni 2020 overtræder udlændingelovens § 59 a, stk. 1, skal dette som udgangspunkt i 1. gangstilfælde straffes med bøde, jf. forarbejderne til lov nr. 821 af 5. maj 2020 (lovforslag nr. L 189 af 5. maj 2020, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.19.3. samt de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 78).

For så vidt angår fysiske personers lovovertrædelser skal tiltale imidlertid alene rejses i tilfælde af gentagne overtrædelser, jf. forarbejderne til § 59 a, stk. 3 (lovforslag nr. L 189 af 5. maj 2020, de

almindelige bemærkninger, pkt. 2.19.3. samt de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 78), jf. tillige nedenfor om forhold begået før 15. juni 2020.

For forhold begået før 15. juni 2020 skal der fortsat alene rejses tiltale i tilfælde af gentagne overtrædelser. Bestemmelsen tænkes således ikke anvendt i enkeltstående tilfælde, hvor en asylansøger er indrejst i Danmark direkte fra hjemlandet eller fra et andet land, hvor han eller hun er udsat for asylbegrundende forfølgelse som nævnt i flygtningekonventionen, eller i andre enkeltstående tilfælde, hvor en udlænding er bragt til landet uden fornøden rejselegitimation og visum. Der vil derimod kunne rejses tiltale, hvis der foreligger flere overtrædelser i forbindelse med samme transport over den samme grænse. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 686 af 17. oktober 1986 (L 4 af 7. oktober 1986, de almindelige bemærkninger pkt. 4.) og lov nr. 1499 af 11. december 2015 (L 74 af 4. december 2015, de specielle bemærkninger til § 1.)

Det er uden betydning, hvilken art transportmiddel der er anvendt. Bestemmelsen vil således ikke kun være anvendelig på transport med skib og fly, men også ved transport med bus, tog mv. Almindelig transport i bil, herunder almindelig taxakørsel er derimod ikke omfattet. Ved biltransport kan der derimod blive tale om at pålægge strafansvar efter udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 1, hvis der foreligger forsætlig bistand til ulovlig indrejse i Danmark.

Hvis flere forskellige transportører er involveret i transporten til Danmark, vil det være afgørende, hvem der er hovedansvarlig for transporten. Således vil det i tilfælde, hvor tog eller bus transporteres med færge til Danmark, være tog- henholdsvis bustransportøren, der har ansvaret for, at der er gennemført den fornødne kontrol af de passagerer, der er med toget eller bussen. Er der derimod tale om en bil på en færge, vil søtransportøren være ansvarlig efter bestemmelsen (L 74 af 4. december 2015, de specielle bemærkninger til § 1.)

For luftfartsselskaber er det ikke kun strafbart at medtage udlændinge uden påkrævet rejselegitimation og visum, men også at medtage udlændinge uden påkrævet lufthavnstransitvisum, dvs. et særligt visum, som statsborgere fra visse tredjelande skal være i besiddelse af, hvis de skal passere i transit gennem en dansk lufthavn.

Oversigten over statsborgere, der skal have gyldigt dansk lufthavnstransitvisum ved transit i dansk lufthavn, fremgår af den årlige kundgørelse om pas- og visumforhold, der er tilgængelig på www.nyidanmark.dk.

Bestemmelsen i § 59 a blev i 2006 ændret netop med det formål, at luftfartsselskaberne skal kunne straffes for at medtage udlændinge, der ikke er i besiddelse af påkrævet lufthavnstransitvisum. Ændringen blev gennemført ved lov nr. 301 af 19. april 2006.

I enkelte tilfælde af overtrædelser af udlændingelovens § 59 a – transportøransvar – kan der efter en konkret vurdering være grundlag for at frafalde tiltale i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 2. Dette kan være tilfældet, hvis gennemførelsen af en straffesag kan indebære risiko for, at oplysninger om en asylansøgers identitet kommer til hjemlandets kundskab, og hvor dette kan medføre, at udlændingen – der eventuelt ikke tidligere var forfulgt – vil blive udsat for forfølgelse ved tilbagevenden til hjemlandet, eller at udlændingens familie i hjemlandet udsættes for forfølgelse.

3.1.2.1. Transportøransvar ved midlertidig grænsekontrol, jf. udlændingelovens § 59 a, stk. 2, 2. led, jf. stk. 1

Hvis der er indført midlertidig grænsekontrol i medfør af Schengengrænsekodeksets artikel 23, kan udlændinge- og integrationsministeren beslutte, at transportøransvaret efter § 59 a, stk. 1, også skal gælde ved indrejse fra et Schengenland, hvortil der er etableret midlertidig grænsekontrol, jf. § 59 a, stk. 2, 2. led, der blev indført ved lov nr. 1499 af 11. december 2015. Bestemmelsen, der skulle revideres i folketingsåret 2017/2018, er ved lov nr. 1571 af 18. december 2018 ændret, så udlændinge- og integrationsministerens bemyndigelse er forlænget frem til folketingsåret 2023-24, hvor Folketinget på ny får lejlighed til at vurdere, om reglerne – i det omfang, de har været anvendt – har virket efter hensigten. Strafansvaret gælder kun for transportører i forhold til transport over de grænser, hvor der er indført midlertidig grænsekontrol.

Ministerens beslutning om at indføre transportøransvar ved passage af en indre Schengengrænse kan enten træffes samtidig med, at der indføres midlertidig grænsekontrol eller efterfølgende. Beslutningen kan højst gælde for den periode, hvor der er indført midlertidig grænsekontrol.

Det fremgår af forarbejderne, at en beslutning om at indføre transportøransvar i forbindelse med midlertidig grænsekontrol vil blive offentliggjort på relevante hjemmesider, www.retsinfo.dk og ved udsendelse af pressemeddelelse herom. Det fremgår også, at transportørerne i den forbindelse skal have et varsel, inden ministerens beslutning om at indføre transportøransvar får virkning (L 74 af 4. december 2015, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.)

Er der truffet beslutning om transportøransvar efter § 59 a, stk. 2, 2. led, kan transportøren – svarende til den ordning der gælder for passage af ydre Schengengrænser – straffes, hvis der ikke gennemføres kontrol af rejselegitimation og visum, eller hvis en gennemført kontrol burde have afsløret, at de pågældende rejsende ikke havde fornøden rejselegitimation og visum.

Om retsforfølgning af udlændingen se i øvrigt pkt. 5.1.

3.1.3. Bistand til ulovlig indrejse for vindings skyld og under særligt skærpende omstændigheder - straffelovens § 125 a

I sager, hvor bistanden er ydet for vindings skyld, og der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder, skal anklagemyndigheden rejse tiltale for overtrædelse af straffelovens § 125 a, jf. udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 1-5.

Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor andres liv udsættes for fare, eller hvor der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

Når anklagemyndigheden skal vurdere, om forholdet er af organiseret karakter, kan der blandt andet lægges vægt på, om turen er arrangeret under medvirken af mellemænd, og/eller på afstanden, hvorover bistanden ydes, se f.eks. AM2011. 01.20V og AM2015. 01.14V, hvor den tiltalte bistod udlændinge med indrejse fra henholdsvis Paris til Danmark og fra Milano til Danmark.

4. Jura

5. Straf og andre retsfølger

Strafpåstande for overtrædelse af udlændingelovens §§ 59, 59 a og b fremgår under pkt. 5.1.-5.7.

Bøderne nedsættes for unge under 18 år og for personer med særlig lav indtægt i overensstemmelse med ordningen på færdselslovens område. Det er alderen og indtægtsforholdene på gerningstidspunktet, der er afgørende for spørgsmålet om bødenedsættelse.

Nærmere retningslinjer, herunder indtægtsgrænser for bødenedsættelse, kan findes i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Strafudmåling (§§ 80-84) under punktet straf og andre retsfølger.

5.1. Strafpåstande ved ulovlig ind- og udrejse og ulovligt ophold, jf. udlændingelovens § 59, stk. 1 og stk. 2.

Efter bestemmelsen i § 59, stk. 1, nr. 1, straffes en udlænding, der ulovligt indrejser i Danmark og ulovligt udrejser af Danmark, dvs. uden om paskontrollen. På samme vis straffes en udlænding, der ved bevidst urigtige oplysninger eller på svingagtig vis skaffer sig adgang til Danmark gennem paskontrollen, jf. § 59, stk. 1, nr. 2. Efter § 59, stk. 2, straffes den udlænding, der ulovligt opholder sig her i landet uden fornøden tilladelse. Strafferammen for overtrædelse af § 59, stk. 1 og stk. 2, er bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Ved lov nr. 271 af 25. marts 2015 blev § 59 nyaffattet. Hensigten med lovændringen, der trådte i kraft den 1. april 2015, var bl.a. at skærpe strafsanktionen (bødeniveauet), samt at fastslå, at det ved udmålingen af straf for overtrædelse af § 59, stk. 1 og stk. 2, skal betragtes som en skærpende omstændighed, at der er tale om gentagelsestilfælde. Dette fremgår af forarbejderne (L 95 af 12. december 2014, de almindelige bemærkninger pkt. 3.3). Heraf fremgår også bødetaksterne omtalt nedenfor.

Skærpelsen af bødeniveauet finder anvendelse på overtrædelser begået efter lovens ikrafttræden den 1. april 2015.

Følgende bødetakster/sanktionspåstande i sager om udlændinges ulovlige indrejse, udrejse og ophold skal som udgangspunkt anvendes:

§ 59, stk. 1, nr. 1 (indrejse eller udrejse uden om paskontrollen her i landet eller i et andet nordisk land eller uden for grænseovergangsstedets åbningstid):

- Bøde på **2.000 kr.**
- Er der tale om **gentagelsestilfælde**, nedlægges der påstand om **skærpet bøde**

§ 59, stk. 1, nr. 2 (at skaffe sig adgang til landet gennem paskontrollen mv. ved bevidst urigtige oplysninger eller svingagtige fortielser):

- **Samme bødepåstand** som ved ulovlig indrejse efter stk. 1, nr. 1 eller ulovligt ophold efter § 59, stk. 2, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning (f.eks. straffelovens § 163 eller § 171)
- Er der tale om **gentagelsestilfælde**, nedlægges der påstand om **skærpet bøde**

§ 59, stk. 2 (ophold uden fornøden tilladelse):

- Bøde på **1.500 kr.** stigende med **500 kr.** for hver måned ud over den første
- Er der tale om **gentagelsestilfælde**, nedlægges der påstand om **skærpet bøde**

De angivne bødetakster er alene vejledende og er ikke til hinder for, at domstolene i konkrete tilfælde fraviger disse i skærpende eller formildende retning, jf. herved de almindelige principper for straffens udmåling i straffelovens kapitel 10. For så vidt angår gentagelsestilfælde finder de almindelige regler om gentagelsesvirkning i straffelovens kapitel 10 anvendelse.

Det bemærkes, at der ikke kan idømmes en tredjelandstatsborger frihedsstraf, men alene straf i form af bøde, for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, hvis der er iværksat foranstaltninger til tilbagesendelse/udsendelse af udlændingen. Det følger således af EU-Domstolens dom af 6. december 2011 i sag C-329/11, Achughabian, at udsendelsesdirektivet (Direktiv 2008/115/EF om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold), der er implementeret ved lov nr. 248 af 30. marts 2011 om ændring af udlændingeloven, er til hinder for – under en tilbagesendelsesprocedure – at idømme frihedsstraf til tredjelandstatsborgere for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2.

Først når en tilbagesendelsesprocedure i henhold til udsendelsesdirektivets artikel 8 har været anvendt, og tredjelandstatsborgeren fortsat opholder sig her i landet uden gyldig begrundelse for den manglende tilbagevendelse, og der i øvrigt har været anvendt de nødvendige tvangsforanstaltninger i henhold til artikel 8, kan der pålægges frihedsstraf for ulovligt ophold i medfør af udlændingelovens § 59, stk. 2. I tilfælde af, at tredjelandstatsborgeren har været administrativt frihedsberøvet med henblik på udsendelsens forberedelse og gennemførelse, skal tredjelandstatsborgeren have været frihedsberøvet i den maksimale periode herfor.

På samme måde kan en tredjelandstatsborger ikke – under en tilbagesendelsesprocedure – idømmes frihedsstraf for overtrædelse af udlændingelovens § 40, stk. 4, om pligt til at meddele politiet nødvendige oplysninger af relevans for udsendelsen.

Direktivet finder ikke anvendelse i sager mod tredjelandstatsborgere, som udvises på grund af kriminalitet, jf. udlændingelovens §§ 22-24, § 25 a, stk. 1, eller § 25 c.

Anvendelsen af § 59, stk. 2, i denne situation er nærmere omtalt i tillægsbetænkning 131 af 13. maj 2014, afgivet af Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik vedrørende L 131 af 5. februar 2014 og i L 95 af 12. december 2014, de specielle bemærkninger til bestemmelsen.

Det bemærkes desuden, at der ikke kan ske retsforfølgning af udlændinge, der uden tilladelse indrejser eller opholder sig i Danmark, hvis den pågældende uden ophold har henvendt sig til de danske myndigheder med henblik på at søge asyl, jf. flygtningekonventionens artikel 31. Se nærmere herom i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Dokument- og personelfalsk.

5.2. Strafpåstande ved ulovligt arbejde, jf. udlændingelovens § 59, stk. 3 og 4.

Efter bestemmelsen i § 59, stk. 3, straffes en udlænding, der arbejder i Danmark uden fornøden tilladelse. Strafferammen for overtrædelse af § 59, stk. 3, er bøde eller fængsel indtil 1 år. Efter § 59, stk. 4, skal det ved strafudmålingen betragtes som en skærpende omstændighed, at udlændingen også opholder sig ulovligt i Danmark, eller at overtrædelsen er begået i gentagelsestilfælde.

Følgende bødetakster/sanktionspåstande skal som udgangspunkt anvendes i sager om ulovligt arbejde:

§ 59, stk. 3 (arbejde uden fornøden tilladelse):

- Bøde på **3.000 kr.** stigende med **1.500 kr.** for hver måned ud over den første

§ 59, stk. 4, jf. stk. 3 (skærpende omstændigheder):

- I sager, hvor udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet, eller hvor der er tale om gentagelsestilfælde, nedlægges der påstand om en **skærpet bøde**
- I sager, hvor udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet, og hvor der samtidig er tale om grove overtrædelser af enten længerevarende, tilbagevendende eller organiseret karakter, nedlægges der påstand om **fængselsstraf**

Sanktionsniveauet er nærmere omtalt i forarbejderne til bestemmelsen (L 78 af 23. februar 2005, de specielle bemærkninger til bestemmelsen, og L 95 af 12. december 2014, de almindelige bemærkninger pkt. 3.3).

5.3. Strafpåstande ved indrejse i strid med indrejseforbud eller tilhold, jf. udlændingelovens § 59 b

Efter udlændingelovens § 59 b straffes en udlænding, der indrejser i Danmark i strid med et indrejseforbud eller et tilhold meddelt i henhold til tidligere udlændingelove.

5.3.1. Indrejse i strid med et indrejseforbud – udlændingelovens § 59 b, stk. 1

Strafferammen for overtrædelse af § 59 b, stk. 1, er bøde eller fængsel indtil 3 år.

Anklagemyndigheden skal som udgangspunkt anvende følgende bødetakster/sanktionspåstande i sager om overtrædelse af § 59 b, stk. 1:

Ubetinget **fængselsstraf**:

1. gangstilfælde: 10-60 dages fængsel
2. gangstilfælde: 2-4 måneders fængsel
3. gangstilfælde: mere end 4 måneders fængsel

I sager, hvor der på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder ikke er grundlag for at idømme en ubetinget fængselsstraf i 1. gangstilfælde, skal anklagemyndigheden nedlægge påstand om en bøde på ikke under **5.000 kr.**

Strafpositionerne angivet ovenfor fremgår af forarbejderne til lov nr. 601 af 14. juni 2011, hvor strafferammen for udlændinges indrejse i Danmark i strid med et indrejseforbud blev forhøjet fra fængsel indtil 2 år til fængsel indtil 3 år.

Hensigten med lovændringen var at skærpe straffen for udlændinges indrejse her i landet i strid med et indrejseforbud eller tilhold, særligt i gentagelsestilfælde. Dette fremgår af forarbejderne (L 168 af 17. marts 2011, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.). Det vil således tale i skærpende retning, hvis udlændingen er udvist af landet på grund af kriminalitet og må formodes at være indrejst i strid med indrejseforbuddet eller tilholdet med det formål at begå ny kriminalitet.

5.3.2. Indrejse i strid med et indrejseforbud med skærpende omstændigheder – udlændingelovens § 59 b, stk. 2

Den skærpede straf i udlændingelovens § 59 b, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 174 af 27. februar 2019 og trådte i kraft 1. marts 2019.

Hvis det overtrådte indrejseforbud er meddelt i forbindelse med en dom med udvisning og straf af mindst 3 måneders ubetinget fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed for frihedsberøvelse, for en lovovertrædelse, der ville have medført en straf af denne varighed, straffes overtrædelsen af indrejseforbuddet med fængsel fra 1 år indtil 3 år, jf. udlændingelovens § 59 b, stk. 2.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at straffen for overtrædelse af et indrejseforbud i disse tilfælde mindst skal være 1 års fængsel, og det forudsættes, at straffen normalt skal fastsættes som en ubetinget fængselsstraf. Anklagemyndigheden skal på den baggrund i **førstegangstilfælde** nedlægge påstand om 1 års ubetinget fængsel.

Lovændringen indebærer, at der fastsættes en minimumsstraf, som er bindende for domstolene, og som alene kan fraviges i medfør af straffelovens § 83, 1. pkt., hvorefter straffen kan nedsættes under den foreskrevne strafferamme, når oplysningerne om gerningen, gerningsmandens person eller andre forhold afgørende taler herfor. Det er endvidere forudsat i forarbejderne til loven, at straffen skal skærpes i **gentagelsestilfælde**. Det nærmere straffniveau i gentagelsestilfælde fremgår ikke af forarbejderne.

Højesteret har ved dom af 22. oktober 2020 taget stilling til straffastsættelsen i et **sjettegangstilfælde** af overtrædelse af indrejseforbud. T var udvist af Danmark og meddelt indrejseforbud for bestandig. Han blev efterfølgende i fem tilfælde straffet for at være indrejst i strid med indrejseforbuddet. I maj 2019 blev han løsladt og udsendt, men efter 14 dage rejste han igen ind i Danmark. Sagen angik for Højesteret således et sjettegangstilfælde af ulovlig indrejse efter udlændingelovens § 59 b, stk. 2. Højesteret fandt, at straffen som udgangspunkt burde fastsættes til fængsel i 1 år og 6 måneder. Der forelå ikke omstændigheder i sagen, som kunne begrunde fravigelse af dette udgangspunkt. Der henvises til AM2020. 10.22H.

Østre Landsret har ved dom af 29. oktober 2019 taget stilling til straffastsættelsen i et **niendegangstilfælde** af overtrædelse af indrejseforbud. I sagen blev en svensk statsborger fundet skyldig i at være indrejst i Danmark i strid med et indrejseforbud, jf. § 59 b, stk. 2. Landsretten udmålte straffen til fængsel i 1 år og 9 måneder og stadfæstede i øvrigt byrettens afgørelse om udvisning med indrejseforbud for bestandig. Der henvises til TfK2020. 80.

Fastsættelsen af straffen vil i øvrigt fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det er uden betydning, om udlændingen ved dommen er dømt for et eller flere strafbare forhold, om straffen er idømt for overtrædelse af straffeloven eller anden lov, og om straffen er en fællesstraf.

Hvis det overtrådte indrejseforbud er meddelt i forbindelse med en dom med udvisning og straf af mindre end 3 måneders ubetinget fængsel eller anden strafferetlig retsfølge, der indebærer eller giver mulighed

for frihedsberøvelse, der ville have medført en straf af denne varighed, skal der udmåles en straf efter udlændingelovens § 59 b, stk. 1, efter retningslinjerne ovenfor i pkt. 5.3.1.

5.3.3. Udvisning på ny

Anklagemyndigheden skal være opmærksom på, at der ved dom for overtrædelse af indrejseforbud efter udlændingelovens § 59 b, skal nedlægges påstand om udvisning, når betingelserne herfor er opfyldt.

Der henvises til afsnittet om Udvisning og frakendelse af statsborgerskab ved dom i Rigsadvokatmeddelelsen, pkt. 3.1.1.

5.4. Strafpåstande ved ulovlig beskæftigelse af udlændinge, jf. udlændingelovens § 59, stk. 5 og 6.

Det er efter § 59, stk. 5, strafbart at beskæftige en udlænding uden fornøden arbejdstilladelse eller i strid med de for en arbejdstilladelse fastsatte betingelser. Strafferammen for overtrædelse af § 59, stk. 5, er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Efter § 59, stk. 6, 1. pkt., skal det ved strafudmålingen betragtes som en skærpende omstændighed,

- at overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed,
- at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre,
- eller at udlændingen opholder sig ulovligt i Danmark.

Efter § 59, stk. 6, 2. pkt., skal det ved strafudmålingen betragtes som en særligt skærpende omstændighed,

- at overtrædelsen er begået under en eller flere af de i 1. pkt. nævnte omstændigheder, og
- at overtrædelsen er begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed.

Ved lov nr. 428 af 9. juni 2004 blev bestemmelsen i § 59 ændret med det formål at skærpe straffniveauet for at sikre, at der ikke er en økonomisk fordel ved ulovlig beskæftigelse af udlændinge. Der er i forarbejderne til lovændringen angivet et udgangspunkt for straffniveauet for overtrædelse af bestemmelsen.

Ved lov nr. 561 af 7. maj 2019 – som trådte i kraft den 1. juni 2019 – blev § 59, stk. 6, udvidet, så grov uagtsomhed også udgør en skærpende omstændighed. Ved samme lovændring blev bødeniveauet for beskæftigelse af ulovlig arbejdskraft skærpet i de tilfælde, hvor overtrædelsen er begået forsætligt eller groft uagtsomt, eller hvor der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre. Simpel uagtsomhed betragtes som hidtil ikke som en skærpende omstændighed. Læs mere i forarbejderne til lov nr. 561 af 7. maj 2019 (L 151 af 6. februar 2019, de almindelige bemærkninger, punkt 2.12.1).

Ved lov nr. 1003 af 27. juni 2020 – som trådte i kraft den 1. juli 2020 – blev der indsat en ny bestemmelse i § 59, stk. 6, 2. pkt., hvorefter det skal betragtes som en særligt skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået under en eller flere af de i 1. pkt. nævnte omstændigheder og som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed. Det forudsættes samtidig, at bødeniveauet i disse tilfælde fordobles. Læs mere i forarbejderne til lov nr. 1003 af 27. juni 2020 (L 188 af 5. maj 2020, de almindelige bemærkninger, punkt 2.4.2. og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 25).

Anklagemyndigheden skal som udgangspunkt anvende følgende bødetakster pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned:

Gerningstidspunkt før 1. juni 2019		Gerningstidspunkt efter 1. juni 2019 og før 1. juli 2020		Gerningstidspunkt efter 1. juli 2020	
Overtrædelsens karakter	Bødeniveau	Overtrædelsens karakter	Bødeniveau	Overtrædelsens karakter	Bødeniveau
Simpel uagtsomhed	10.000 kr.	Simpel uagtsomhed	10.000 kr.	Simpel uagtsomhed	10.000 kr.
Grov uagtsomhed	10.000 kr.	Grov uagtsomhed	15.000 kr.	Grov uagtsomhed	15.000 kr.
				Grov uagtsomhed og begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed	30.000 kr.
Forsæt	20.000 kr.	Forsæt	25.000 kr.	Forsæt	25.000 kr.
				Forsæt og begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed	50.000 kr.
Opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel	20.000 kr.	Opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel	25.000 kr.	Opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel	25.000 kr.
				Opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel og begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed	50.000 kr.
Udlændingen har ikke ret til at opholde sig her i landet	20.000 kr.	Udlændingen har ikke ret til at opholde sig her i landet	20.000 kr.	Udlændingen har ikke ret til at opholde sig her i landet	20.000 kr.
				Udlændingen har ikke ret til at opholde sig her i landet og begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed	40.000 kr.
Flere skærpende omstændigheder	Skærpet bøde ¹	Flere skærpende omstændigheder	Skærpet bøde ¹	Flere skærpende omstændigheder	Skærpet bøde ¹

¹ Foreligger der flere skærpende omstændigheder efter udlændingelovens § 59, stk. 6, skal det angivne bødeniveau fraviges i opadgående retning. Det gælder både for overtrædelser, der er begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed, og overtrædelser, der ikke er begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed, jf. forarbejderne til lov nr. 1003 af 27. juni 2020 (L 188 af 5. maj 2020, de almindelige bemærkninger, punkt 2.4.2.).

Hvis overtrædelsen er begået forsætligt, og der samtidig er opnået en økonomisk fordel, skal dette dermed betragtes som en særligt skærpende omstændighed og medføre, at den vejledende bødestørrelse fraviges i skærpende retning.

5.4.1. Det angivne bødeniveau kan fraviges

Fastsættelsen af straffen beror på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne bødeniveau vil kunne fraviges i op eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel og forarbejderne til lov nr. 1003 af 27. juni 2020 (L 188 af 5. maj 2020, de almindelige bemærkninger, punkt 2.4.1).

Der er i retspraksis forskellige eksempler på, at det bødeniveau, der fremgår af forarbejderne, er fraveget på baggrund af en konkret vurdering. Det vil efter Rigsadvokatens opfattelse særligt kunne være relevant i tilfælde, hvor

- bødens størrelse vil være uforholdsmæssig høj i forhold til overtrædelsen, f.eks. fordi der er tale om et begrænset ugentligt/månedligt timeantal, eller fordi der er tale om en mindre alvorlig tilsidesættelse af vilkår i arbejdstilladelsens betingelser, eller
- det skyldes en fejl, at der ikke er søgt og modtaget arbejdstilladelse.

Eksempler på retspraksis, hvor forarbejdernes bødeniveau er fraveget:

- **Meget begrænset månedligt timeantal** Ved Højesterets dom af 25. november 2009, gengivet i U. 2010.549H, blev T fundet skyldig i at have beskæftiget en filippinsk kvinde med rengøringsarbejde 3 timer om ugen, selvom hun hverken havde arbejds- eller opholdstilladelse. Højesteret lagde til grund, at T havde modtaget rengøringsbistand i i hvert fald 6 kalendermåneder. Højesteret pegede på, at det fremgår af forarbejderne til lov nr. 428 af 9. juni 2004, at hensigten med lovændringen var, at skærpe bødeniveauet, således at der i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 4, skal tages udgangspunkt i en bøde på 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned, og således at der i tilfælde, hvor der foreligger skærpende omstændigheder efter lovens § 59, stk. 5 - herunder tilfælde, hvor udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet - skal tages udgangspunkt i et bødeniveau på 20.000 kr. pr. påbegyndt måned. Højesteret bemærkede, at der ved strafudmålingen således måtte tages udgangspunkt i dette bødeniveau. Under hensyn til det meget begrænsede ugentlige timetal fandt Højesteret, at bødestørrelsen måtte ansættes til 10.000 kr. månedligt. Da en bødefastsættelse på grundlag af antallet af måneder, i en situation som den foreliggende med et meget begrænset månedligt timetal, ville føre til en uforholdsmæssig høj bødestraf, fastsatte Højesteret bøden til 40.000 kr.
- **Kombination af flere skærpende omstændigheder, begrænset ugentligt timeantal og lang sagsbehandlingstid** Ved Højesterets dom af 24. oktober 2011, gengivet i U. 2012.304H, var T fundet skyldig i at have beskæftiget A i sin virksomhed max. 12 timer om ugen i en periode på 29 måneder. Det blev lagt til grund, at A ikke havde opholdstilladelse, at T havde handlet forsætligt, og at T havde opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel ved at have beskæftiget A. Højesteret udtalte, at det følger af forarbejderne til udlændingeloven, at der i tilfælde, hvor der foreligger flere skærpende omstændigheder, som udgangspunkt skal udmåles en bøde, der overstiger 20.000 kr. pr. måned. Under hensyn til ansættelsens begrænsede ugentlige timetal burde der - ligesom i Højesterets dom i U 2010.549 - ske en nedsættelse af den ifølge forarbejderne vejledende månedlige bødestørrelse. Under hensyn til at der forelå flere skærpende omstændigheder, herunder at overtrædelsen var begået forsætligt, og at T herved havde tilsigtet at opnå en økonomisk fordel, kunne der dog ikke tages udgangspunkt i en bødestørrelse på under 15.000 kr. månedligt. Da der var tale om lang tids ansættelse i et begrænset månedligt timetal i en mindre virksomhed med en beskeden indtjening, ville en bødefastsættelse på grundlag af en månedlig bøde på 15.000 kr. imidlertid samlet føre til en uforholdsmæssig høj bødestraf. På denne baggrund burde bøden som udgangspunkt fastsættes til 250.000 kr. Under hensyn til lang sagsbehandlingstid - efter det oplyste lå sagen stille uden anden begrundelse end byrettens be-

rammelsestid i tiden fra byrettens modtagelse af anklageskriftet i maj 2007 og frem til december 2008 - nedsattes bøden med 50.000 kr., jf. herved straffelovens § 82, nr. 13, og artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Højesteret fastsatte herefter straffen til en bøde på 200.000 kr.

I sager, hvor den manglende arbejdstilladelse beror på en procedurefejl eller en forglemmelse i forbindelse med ansøgning om forlængelse af tilladelsen, og hvor der ikke har været tilsigtet en økonomisk vinding, er der flere eksempler i retspraksis på, at der er sket en nedsættelse af den vejledende månedlige bødestørrelse, der er angivet i forarbejderne:

- ***Arbejdstilladelsen var ved en fejl ikke blevet forlænget, og virksomheden tilsigtede ikke økonomisk fordel*** U. 2017.2775 havde et rederi beskæftiget en udlænding, A, uden arbejdstilladelse i næsten 5 måneder. A havde forud for de 5 måneder haft arbejdstilladelse og fik det igen ved ansøgning efter de 5 måneder. Landsretten nedsatte bøden fra 50.000 kr. til 10.000 kr. under henvisning til, at det ubestridt beroede på en fejl, at arbejdstilladelsen ikke var blevet forlænget, idet A af uvisse årsager ikke havde fået ansøgt om arbejdstilladelse for denne periode, og at selskabet ikke havde tilsigtet eller opnået en økonomisk fordel ved ikke at have ansøgt om forlængelsen.
- ***Overtrædelsen havde karakter af systemfejl*** I TfK 2015.108 nedsatte landsretten en bøde fra 250.000 kr. til 100.000 kr. Landsretten lagde herved vægt på, at overtrædelsen havde karakter af en systemfejl, idet overtrædelsen var en følge af en fejl i den tiltalte kommunes ansættelsesprocedure.

Hvis anklagemyndigheden vurderer, at der er grundlag for at nedlægge påstand om en lavere bøde end det udgangspunkt, der er angivet i forarbejderne, vil det bero på en konkret vurdering af den enkelte sag, hvilken bødepåstand der skal nedlægges. Da sagerne kan være meget forskellige, er det ikke umiddelbart muligt at angive mere konkrete bødepåstande.

Ud over de domme, der er henvist til ovenfor, kan der henvises til følgende domme, hvor retten efter en konkret vurdering har idømt en lavere bøde end det udgangspunkt, der er angivet i forarbejderne:

- ***Uforholdsmæssig bøde:*** TfK 2017.415, TfK 2017.1099, TfK 2015.119, U. 2010.2675Ø og TfK 2015.439.
- ***Fejl:*** AM2017. 10.25Ø2, TfK 2014.299 og TfK 2016.1301.

Ved flere beskæftigede og ved beskæftigelse af en eller flere udlændinge i længere tid foretages der som udgangspunkt en sammenlægning af de nævnte bødestørrelser uden reduktion (absolut kumulation). Det er dog i forarbejderne til lov nr. 425 af 31. maj 2000 (L 264 af 30. marts 2000, de specielle bemærkninger til § 59) anført, at domstolene i sager, hvor der er begået en flerhed af lovovertrædelser, efter en samlet afvejning vil kunne fastsætte en skønsmæssig bøde uden absolut kumulation af den nævnte bødestørrelse for hver enkelt overtrædelse:

- Som eksempel herpå kan der henvises til U 2010.549H, hvor Højesteret fraveg udgangspunktet for bødefastsættelsen og nedsatte bøden til 40.000 kr. i en sag, hvor tiltalte i 6 påbegyndte måneder i et meget begrænset omfang havde fået gjort rent af en udlænding, der ikke havde opholds- og arbejdstilladelse.

Det må bero på en konkret vurdering, om det forhold, at der er flere tiltalte, bør tillægges betydning for den bødepåstand, der nedlægges i forhold til den enkelte tiltalte. I det omfang, der er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, og der ikke sker konfiskation, kan der således efter omstændighederne blive spørgsmål om i relation til bødeberegningen at fordele den økonomiske fordel på de enkelte tiltalte, jf. herved U 2003.1908Ø. I modsat fald vil den samlede reaktion kunne blive væsentligt strengere, end hvis

fordelen blev inddraget ved konfiskation. I sådanne tilfælde kan der tages udgangspunkt i, at bøden til den enkelte tiltalte må fastsættes i forhold til den del af den tilsigtede eller opnåede økonomiske fordel, der kan henføres til denne tiltalte. Se om konfiskation under pkt. 5.4.2.

I gentagelsestilfælde og i særligt grove tilfælde, hvor der foreligger en mere langvarig, systematisk eller på anden måde konsekvent udnyttelse af udenlandsk arbejdskraft, nedlægges der påstand om frihedsstraf og eventuelt tillægsbøde (jf. Integrationsudvalgets betænkning over L 217 af 31. marts 2004):

- Påstand om tillægsbøde ved siden af frihedsstraf nedlægges i de tilfælde, hvor tiltalte har opnået eller tilsigtet at opnå en økonomisk fordel ved overtrædelsen, medmindre der sker konfiskation af hele den økonomiske fordel.
- Frihedsstraf forudsættes kun anvendt i særlige situationer, hvor der foreligger grove eller gentagne overtrædelser, herunder i tilfælde, hvor en højere grad af tilregnelser hos arbejdsgiveren kan påvises, og hvor der er tale om en mere langvarig, organiseret eller på anden måde konsekvent udnyttelse af udenlandsk arbejdskraft. Dette fremgår af bemærkningerne til § 59, stk. 3 og 4 (dagældende stk. 2 og 3 i betænkning over L 217 af 31. marts 2004).

5.4.2. Konfiskation og vindingsbøde, jf. udlændingelovens § 59, stk. 7

Efter bestemmelsen i § 59, stk. 7, kan en økonomisk fordel i form af et udbytte eller en besparelse, der er opnået ved overtrædelse af § 59, stk. 5 – ulovlig beskæftigelse af en udlænding – konfiskeres efter reglerne i straffelovens kapitel 9. Kan der ikke ske konfiskation, skal der ved udmåling af bøden tages særligt hensyn til størrelsen af en tilsigtet eller opnået økonomisk fordel.

Bestemmelsen i § 59, stk. 7, om konfiskation og vindingsbøde har navnlig til formål at sikre, at ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft ikke kan betale sig. Det skal således sikres, at der sker en neutralisering eller inddragelse af en tilsigtet eller opnået økonomisk fordel ved overtrædelsen enten i form af konfiskation eller i form af en forhøjet bøde.

Bestemmelsen i § 59, stk. 7, begrænser ikke muligheden for ved siden af konfiskation at udmåle bøden under hensyn til en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel. Dette fremgår af forarbejderne til lov nr. 425 af 31. maj 2000, hvorved bestemmelsen blev indført (L 264 af 30. marts 2000, de specielle bemærkninger til § 59).

Tilfælde, hvor der er tilsigtet en økonomisk fordel

Hvis tiltalte alene har tilsigtet, men ikke (beviseligt) opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen, kan der ikke ske konfiskation. I stedet anvendes en bøde, der fastsættes under hensyn til den tilsigtede økonomiske fordel.

Følgende retningslinjer for udmåling af forhøjet bøde efter udlændingelovens § 59, stk. 7, anvendes i sager om ulovlig beskæftigelse af udlændinge efter udlændingelovens § 59, stk. 5:

- **Hovedregel:** Bøden bør i almindelighed klart overstige den tilsigtede økonomiske fordel. Der kan henvises til U 2003.1908Ø, hvor bøden til den ene tiltalte blev fastsat til det dobbelte af normalbøden, således at den klart oversteg den tilsigtede økonomiske fordel.
- **Undtagelse:** Hovedreglen kan fraviges, hvis det må lægges til grund, at der rent faktisk ikke er opnået nogen økonomisk fordel eller kun er opnået en ubetydelig fordel, der ikke lader sig opgøre mere præcist. I så fald anvendes den sædvanlige bødetakst for overtrædelse af § 59, stk. 5, jf. stk. 6, på

25.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. måned, idet denne bødestørrelse i sig selv må antages at være udtryk for den skærpelse, som en sådan tilsigtet, men ikke beviseligt opnået økonomisk fordel kan begrunde. I tilfælde, hvor en eller flere af de øvrige betingelser i § 59, stk. 6, for en skærpet bedømmelse ligeledes er til stede, nedlægges der påstand om en yderligere skærpet bøde.

Der er en glidende overgang mellem tilfælde, hvor der ikke kan føres bevis for en økonomisk fordel, og tilfælde, hvor der er opnået en økonomisk fordel, men hvor det ikke er muligt mere præcist at opgøre størrelsen eller værdien heraf. I det følgende behandles disse situationer under ét.

Den tilsigtede økonomiske fordel kan i almindelighed opgøres til underbetalingen. I U 2003.1908Ø blev denne opgjørt som forskellen mellem den faktiske udbetalte løn og det beløb, der skulle have været udbetalt, hvis man lægger en gennemsnitlig mestertimeløn inkl. moms til grund.

Fra retspraksis kan således henvises til U 2003.1908Ø, hvor T1 og T2 blev fundet skyldige i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5, jf. stk. 6 (dagældende § 59, stk. 2, jf. stk. 3), ved i en periode på ca. 6 måneder i 2001 på de tiltaltes ejendom at have beskæftiget to litauiske statsborgere med bygnings- og nedbrydningsarbejde, selv om udlændingene ikke havde arbejdstilladelse. Byretten udtalte, at udgangspunktet for en lovovertrædelse som den foreliggende er en bøde på 120.000 kr. (2 udlændinge i 6 måneder). Under hensyn til deres respektive ejerandele og dermed deres økonomiske interesse i lovovertrædelsen blev T1 straffet med en bøde på 100.000 kr. og T2 med en bøde på 20.000 kr. De tiltalte blev frifundet for en påstand om konfiskation, da størrelsen af det opnåede udbytte ikke kunne fastslås.

Landsretten lagde til grund, at de to udlændinge havde udført arbejde på de tiltaltes ejendom i mindst 500 timer tilsammen, og at de tiltalte derved havde *tilsigtet* at opnå en økonomisk fordel på mindst 140.000 kr. Beløbet var opgjørt på grundlag af forskellen mellem den faktiske timeløn på 60 kr. og en gennemsnitlig mestertimeløn inkl. moms på 343 kr. Landsretten fandt ligesom byretten ikke grundlag for konfiskation. Med en udtrykkelig henvisning til forarbejderne til udlændingelovens § 59, stk. 6 og 7 (dagældende stk. 3 og 4), hvorefter der ved udmåling af bøde i tilfælde, hvor der ikke kan ske konfiskation, skal tages særligt hensyn til en opnået eller tilsigtet opnået økonomisk fordel, blev bøden forhøjet til 200.000 kr. for T1 (dissens for 150.000 kr.). Landsretten fandt, at der ikke var grundlag for at nedsætte bøden på 20.000 kr., for så vidt angik T2.

I U 2005.450Ø blev T fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5, jf. stk. 6 (dagældende § 59, stk. 2, jf. stk. 3), ved på sit autoværksted over en sommer at have beskæftiget 4 polske statsborgere uden fornøden arbejdstilladelse. Byretten fastsatte bøden til 130.000 kr. Landsretten anførte, at de 4 polske statsborgere havde udført arbejde i mindst 1.000 timer tilsammen. T havde udbetalt en samlet løn på 36.000 kr. Da den normale timeløn udgjorde mindst 178 kr., havde T tilsigtet en økonomisk fordel på mindst 130.000 kr. Bøden blev herefter ud fra en bødestørrelse på 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned sammenholdt med den økonomiske fordel fastsat til en samlet bøde på 200.000 kr.

Tilfælde, hvor der er opnået en økonomisk fordel

Kan det godtgøres, at tiltalte har opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen, skal denne fordel inddrages gennem konfiskation eller ved fastsættelse af en forhøjet bøde, jf. § 59, stk. 7.

Der nedlægges påstand om konfiskation ved siden af påstand om almindelig straf, når der kan opgøres en relativ præcis fortjeneste/besparelse. Når fortjenesten/besparelsen alene kan opgøres ud fra et løsere skøn, nedlægges der påstand om forhøjet bøde.

Sker der konfiskation af udbyttet, anvendes ved fastsættelsen af straffen de bødetakster, der er angivet ovenfor under pkt. 5.4.1.

Sker der ikke konfiskation af udbyttet, f.eks. fordi det ikke er muligt mere præcist at opgøre størrelsen/værdien af den økonomiske fordel, der er opnået ved overtrædelsen, gælder det, der er anført ovenfor om tilfælde, hvor der er tilsigtet en økonomisk fordel.

Bøden skal være af en sådan størrelse, at den klart overstiger størrelsen af arbejdsgiverens økonomiske fordel ved ulovlig beskæftigelse af udlændinge. Dette fremgår af forarbejderne til lov nr. 425 af 31. maj 2000 (L 264 af 30. marts 2000, de specielle bemærkninger til bestemmelsen).

Fra retspraksis kan henvises til U 2003.777Ø, hvor henholdsvis en bygherre og en entreprenør blev fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5, jf. stk. 6 (dagældende stk. 2, jf. stk. 3), ved at have beskæftiget to litauiske statsborgere med håndværksarbejde på en ejendom. Byretten, der lagde til grund, at gerningsperioden var ca. to måneder, idømte de to tiltalte hver en bøde på 60.000 kr. og anførte, at der ved bødens størrelse var taget hensyn til, at den skete berigelse ikke kunne fastslås præcist, således at påstanden om konfiskation var frafaldet. Landsretten lagde bevismæssigt til grund, at der i en begrænset periode havde været beskæftiget to udlændinge uden arbejdstilladelse på ejendommen, og fastsatte straffen for hver af de tiltalte til en bøde på 30.000 kr.

Der kan også henvises til U 2003.1639Ø og TfK 2003.643/2V samt TfK 2004.358Ø.

Endelig kan der henvises til TfK 2009.266Ø, hvoraf fremgår, at det forhold, at bøden er udmålt i medfør af § 59, stk. 6, og der således ved strafudmålingen er taget hensyn til den opnåede økonomiske fordel, ikke udelukker, at der tillige i medfør af § 59, stk. 7, kan ske konfiskation af en opnået økonomisk fordel.

Ved dommen blev T fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5, jf. stk. 6 (dagældende stk. 2, jf. stk. 3), ved i sin industrivirksomhed i tiden fra september til november 2004 at have beskæftiget 4 polske statsborgere uden arbejdstilladelse (forhold 1). T blev endvidere fundet skyldig i overtrædelse af arbejdsmiljøloven, idet en af de polske arbejdere havde anvendt en vinkelsliber, hvor sikkerhedsafskærmningen var fjernet, hvorved der opstod fare for skade (forhold 2). I byretten nedlagde anklagemyndigheden påstand om en bøde på 265.000 kr. samt konfiskation af 78.000 kr. Den samlede bøde blev i byretten fastsat til 265.000 kr. I forhold 1 lagde retten vægt på, at lovovertrædelsen var begået forsætligt og for at opnå en økonomisk fordel, og bøden for dette forhold blev derfor fastsat til 240.000 kr. svarende til 20.000 kr. pr. udlænding (4 udlændinge) pr. påbegyndt måned (3 måneder). Byretten fandt ikke grundlag for tillige at foretage konfiskation, da der ved bødens fastsættelse var taget hensyn til, at tiltalte havde opnået en økonomisk fordel. Landsretten stadfæstede bøden. Vedrørende påstanden om konfiskation udtalte landsretten, at det forhold, at bøden er udmålt i medfør af udlændingelovens § 59, stk. 6, ikke udelukker, at der i medfør af § 59, stk. 7, jf. straffelovens kapitel 9, kan ske konfiskation af en opnået økonomisk fordel. Landsretten fandt på baggrund af oplysningerne om bl.a. de konkrete arbejdstider samt den overenskomstmæssige løn, at der ved lovovertrædelsen var opnået en økonomisk

fordel på ikke under 50.000 kr. Landsretten tog herefter påstanden om konfiskation til følge med dette beløb.

Om retspraksis kan i øvrigt henvises til Rigsadvokatens Redegørelse afgivet maj 2008 om konfiskationspraksis i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft. Redegørelsen kan findes i Vidensbasen.

Om fordeling af den økonomiske fordel på flere tiltalte se pkt. 5.4.1.

5.5. Strafpåstande ved bistand til ulovlig indrejse, ophold eller arbejde, jf. udlændingelovens § 59, stk. 8 og 9

Efter bestemmelsen i § 59, stk. 8, nr. 1-6, er det strafbart forsætligt at bistå en udlænding med ulovligt ophold, indrejse og gennemrejse i Danmark eller i et andet land og forsætligt at bistå en udlænding til lovlig indrejse i Danmark med henblik på ulovlig indrejse fra Danmark til et andet land. Det er endvidere strafbart for vindings skyld at bistå en udlænding med at opholde sig ulovligt i et andet land eller at stille husrum eller transportmidler til rådighed for en udlænding og på den måde forsætligt yde bistand til en udlændings ulovlige arbejde i Danmark. Strafferammen for overtrædelse af § 59, stk. 8, er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Ved lov nr. 561 af 7. maj 2019 (L 151 af 6. februar 2019) blev udlændingelovens § 59, stk. 9, ændret således at det både i sager om forsætlig bistand til en udlændings ulovlige ophold i Danmark, jf. udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 2, og i sager om forsætlig bistand til en udlændings ulovlige arbejde i Danmark, jf. udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 6, skal betragtes som en skærpende omstændighed, at bistanden er ydet for vindings skyld, eller i gentagelsestilfælde, eller at der ved samme dom dømmes for flere forhold af forsætlig bistand til ulovligt ophold i Danmark.

Formålet med ændringen af § 59, stk. 9, er både at forenkle reglerne og samtidig at skærpe det vejledende bødeniveau (L 151 af 6. februar 2019, de specielle bemærkninger til bestemmelsen).

Anklagemyndigheden skal i sager om bistand til ulovligt ophold og ulovligt arbejde med et **gerningstidspunkt før 1. juni 2019** som udgangspunkt anvende følgende bødetakster/sanktionspåstande, jf. udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 2 og 6:

Bistand til ulovligt ophold i Danmark:

- Bøde på **2.000 kr.** stigende med **500 kr.** for hver måned ud over den første måned, maksimalt **5.000 kr.**

Bistand til ulovligt arbejde:

- Bøde på **2.000 kr.** stigende med **500 kr.** for hver måned ud over den første måned, maksimalt **5.000 kr.**

Er bistanden ydet for vindings skyld eller i gentagelsestilfælde, eller hvis der ved samme dom dømmes for flere tilfælde af bistand til ulovligt ophold, nedlægges der påstand om **fængselsstraf**.

Anklagemyndigheden skal i sager om bistand til ulovligt ophold og ulovligt arbejde med et **gerningstidspunkt efter 1. juni 2019** som udgangspunkt anvende følgende bødetakster/sanktionspåstande, jf. udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 2 og 6:

Bistand til ulovligt ophold og ulovligt arbejde i Danmark:

- Bøde på **2.500 kr.** stigende med **750 kr.** for hver måned ud over den første måned, maksimalt **7.000 kr.**

Er bistanden ydet for vindings skyld eller i gentagelsestilfælde, eller hvis der ved samme dom dømmes for flere tilfælde af bistand til ulovligt ophold, nedlægges der påstand om **fængselsstraf**.

Bestemmelsen i § 59, stk. 8, nr. 6 (daværende stk. 7, nr. 6), om forsætlig bistand til en udlændings ulovlige arbejde i Danmark (ved at stille husrum eller transportmidler til rådighed) blev indsat ved lov nr. 324 af 18. maj 2005.

Baggrunden for indførelsen af § 59, stk. 8, nr. 6, er en dom fra Vestre Landsret af 13. januar 2003, hvor landsretten fastslog, at en udlænding, som er fritaget for krav om visum eller opholder sig her i landet i medfør af et visum, ikke kan anses for at opholde sig ulovligt her i landet, blot fordi den pågældende under opholdet arbejder uden fornøden tilladelse. Som konsekvens af dommens resultat var der inden indførelsen af § 59, stk. 8, nr. 6, i sådanne situationer ikke hjemmel til at kunne straffe for forsætlig bistand til ulovligt ophold efter udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 2 (dagældende stk. 5, nr. 2). Dommen er således ikke udtryk for gældende ret, men illustrerer baggrunden for indførelsen af bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 6. Dommen gennemgås nærmere i forarbejderne til lov nr. 324 af 18. maj 2005 (L 78 af 23. februar 2005, de almindelige bemærkninger, pkt. 4.).

Det anføres endvidere i forarbejderne, at personer, der ved at stille husrum til rådighed for en udlænding forsætligt bistår denne med at arbejde ulovligt her i landet, bør kunne straffes på samme måde som personer, der beskæftiger en udlænding uden fornøden tilladelse. Det samme gælder den, der under samme omstændigheder stiller transportmidler til rådighed for en udlænding. Husrum omfatter ifølge forarbejderne ethvert sted anvendt til beboelse, herunder også eksempelvis skure, telte og campingvogne.

Bistand til ulovlig indrejse og transit:

Der er ikke i forarbejderne til udlændingelovens § 59, stk. 8, angivet nærmere om straffen for bistand til ulovlig indrejse og transit.

På baggrund af retspraksis er det Rigsadvokatens opfattelse, at anklagemyndigheden som udgangspunkt i førstegangstilfælde skal nedlægge følgende påstand, når der er tale om bistand ydet uden økonomisk vinding:

- Ydet bistand til 1-3 personer: Fængsel i 30-40 dage

Hvis der er ydet bistand til flere personer til ulovlig indrejse og transit, eller hvis der er tale om gentagelsestilfælde, skal anklagemyndigheden som udgangspunkt nedlægge påstand om en skærpet straf.

Det gælder også, hvis bistanden er ydet for vindings skyld. Hvis der - udover vindingsmomentet - foreligger særligt skærpende omstændigheder, kan forholdet være omfattet af straffelovens § 125 a.

Hvis der foreligger særdeles formildende omstændigheder, kan udgangspunktet om fængsel fraviges. Se i den forbindelse TfK2017. 129/2V, hvor tiltalte blev fundet skyldig i at have bistået sin lillebror på 13 år og lillebrorens ven på 14 år med at indrejse ulovligt i Danmark. Tiltalte blev idømt en bøde på 10.000 kr. (3 dommere ville idømme tiltalte en betinget straf på fængsel i 30 dage).

Bistand til børn:

Det synes i retspraksis uafklaret, hvorvidt det er ligeså strafværdigt at yde bistand til børn som voksne. Se til eksempel AM2016. 10.10V som også er gengivet nedenfor. I den pågældende sag havde tiltalte ydet bistand til ulovlig indrejse til 2 voksne og 2 børn. Vestre Landsret tilkendegav, at bistand til én udlændings ulovlige indrejse som udgangspunkt straffes med 30 dages fængsel. Landsretten idømte herefter tiltalte 40 dages fængsel.

I Vestre Landsrets dom af 18. januar 2011, gengivet i AM2011. 01.18V, blev tiltalte fundet skyldig i at have bistået en mindreårig med at indrejse i Danmark. I byretten blev tiltalte straffet med 14 dages ubetinget fængsel på grund af den indsmuglede persons alder. Landsretten forhøjede straffen til fængsel i 30 dage, og tilkendegav i den forbindelse, at den omstændighed, at den indsmuglede person er mindreårig, ikke kan føre til en mildere straf.

Der kan i praksis forekomme mange forskellige situationer, hvor børn eller mindreårige smugles ind i landet. Det kan derfor være vanskeligt at angive et mere fast udgangspunkt for anklagemyndighedens strafpåstand, som må fastlægges efter en konkret vurdering af omstændighederne i de enkelte sager. Der kan ved vurderingen blandt andet lægges vægt på børnenes alder, og hvorvidt de indsmuglede børn rejser sammen med nær familie. Hvis der for eksempel er tale om en ældre mindreårig (16-17 år) der rejser alene, skal anklagemyndigheden i overensstemmelse med Vestre Landsrets dom af 18. januar 2011 som udgangspunkt nedlægge påstand om det sædvanlige straffniveau i disse sager. Hvis der på den anden side i en gruppe af indsmuglede personer er børn med familiemæssig relation til de andre i gruppen, kan det tale for en lavere straf, end hvis der havde været tale om samme antal voksne, ligesom resultatet blev i Vestre Landsrets dom af 10. oktober 2016.

Samfundstjeneste:

Bistand til ulovlig indrejse og transit har forud for, at de nye regler om samfundstjeneste trådte i kraft den 1. maj 2015 (lov nr. 152 af 18. februar 2015), som udgangspunkt været straffet med ubetinget fængsel, jf. blandt andet Højesterets dom af 9. januar 2012, gengivet i UfR 2012.1101H og nedenfor under retspraksis.

Højesteret har nu ved to domme af 4. oktober 2017 (AM2017. 10.04H og AM2017. 10.04H2) haft lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om anvendelse af samfundstjeneste i sager om bistand til ulovlig indrejse og transit, efter de nye regler om samfundstjeneste er trådt i kraft.

I den første sag, AM2017. 10.04H, havde tiltalte bistået en person, A, som han ikke kendte, med ulovligt at indrejse fra Tyskland. Bistanden blev ydet efter forudgående aftale med en medgerningsmand og bestod i, at tiltalte og medgerningsmanden kørte til Tyskland i tiltaltes bil og transporterede A til Danmark. Tiltalte var ikke tidligere straffet.

I den anden sag (AM2017. 10.04H2) havde tiltalte bistået sin fætter med ulovligt at indrejse fra Tyskland. Tiltalte og fætteren mødtes på færgen til Danmark, og bistanden bestod i, at fætteren kørte med tiltalte ind i Danmark. Tiltalte var ikke tidligere straffet.

Højesteret tilkendegav i forbindelse med sagernes behandling blandt andet følgende:

»Sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 8, nr. 1, kan omfatte forhold af forskellig karakter og grovhed. Straffen kan efter praksis variere fra bødestraf til ubetinget fængselsstraf. Det må afhænge af de konkrete omstændigheder, herunder overtrædelsens grovhed og tiltaltes personlige forhold, om en idømt fængselsstraf skal være ubetinget eller betinget med vilkår om samfundstjeneste.«

Højesteret idømte i begge sager efter en samlet vurdering af kriminalitetens karakter og grovhed samt tiltaltes personlige forhold ubetinget fængsel i 30 dage.

Det bemærkes endvidere, at Højesteret udtalte, at straffen kun i særlige tilfælde vil kunne være betinget uden vilkår om samfundstjeneste.

På baggrund af sagernes karakter og grovhed (hvor der blev indsmuglet én person i begge sager) er det Rigsadvokatens opfattelse, at anklagemyndigheden som udgangspunkt skal nedlægge påstand om ubetinget fængsel i sager om bistand til ulovlig indrejse eller transit.

Retspraksis:

For så vidt angår retspraksis i øvrigt kan nævnes følgende afgørelser:

- I dom af 9. januar 2012, gengivet i UfR 2012.1101H, tilkendegav Højesteret, at efter praksis ved by- og landsretterne straffes en person, som forsætligt bistår en udlænding med ulovligt at indrejse i Danmark, som udgangspunkt med ubetinget fængsel i 30 dage, når bistanden ikke sker for vindings skyld. Højesteret tiltrådte denne praksis og fandt ikke grundlag for at nedsætte straffen på fængsel i 40 dage, selvom overtrædelsen var begået af en taxichauffør som led i hans erhvervsudøvelse. Tiltalte havde bistået tre udlændinge i at indrejse ulovligt i Danmark.
- I dom af 25. november 2015, gengivet i AM2015. 11.25V2, fandt Vestre Landsret tiltalte skyldig i at have ydet bistand til 2 voksne i at indrejse ulovligt i Danmark. Vestre Landsret idømte tiltalte fængsel i 30 dage.
- I dom af 10. oktober 2016, gengivet i AM2016. 10.10V, tilkendegav Vestre Landsret, at bistand til én udlændings ulovlige indrejse som udgangspunkt straffes med 30 dages fængsel. I den pågældende sag havde tiltalte ydet bistand til 2 voksne og 2 børn til at indrejse ulovligt i Danmark. Vestre Landsret idømte tiltalte 40 dages fængsel. Landsretten fandt ikke, at den omstændighed, at bistanden var blevet ydet til tiltaltes søster og hendes familie, kunne føre til, at udgangspunktet om fængsel skulle fraviges.
- I dom af 19. maj 1999, gengivet i TfK1999. 26, fandt Vestre Landsret tiltalte skyldig i at have bistået en albansk familie, 2 voksne og 3 børn, med ulovlig indrejse i Danmark. Tiltalte blev straffet med 50 dages ubetinget fængsel.

Familiesager

I sager, hvor der er tale om bistand til ulovlig indrejse eller transit til tiltaltes familie i lige op- eller nedstigende linje eller til tiltaltes ægtefælle, og hvor der ikke er noget vindingsmoment, skal anklagemyndigheden som udgangspunkt nedlægge påstand om en bøde på 5.000 kr. for hvert voksent familiemedlem og 2.500 kr. for hvert mindreårigt familiemedlem (under 18 år), der er ydet bistand til.

Der foretages absolut kumulation op til 3-4 voksne med børn og herefter modereret kumulation.

Fra retspraksis kan henvises til to byretsdomme (AM2016. 08.30B og AM2009. 06.02B4), som kan findes i Vidensbasen.

Hvis der er tale om andre familiemedlemmer, eller hvis bistanden er ydet for vindings skyld, skal anklagemyndigheden som udgangspunkt nedlægge påstand om fængselsstraf, jf. ovenfor.

Straffelovens § 125 a

Anklagemyndigheden skal som udgangspunkt nedlægge påstand om *ubetinget* fængselsstraf i sager om overtrædelse af straffelovens § 125 a. Anklagemyndigheden kan i den forbindelse henvise til grovheden af overtrædelsen, herunder navnlig de forhold der bevirker, at der foreligger sådanne særligt skærpende omstændigheder, at forholdet er omfattet af straffelovens § 125 a.

Der henvises i den forbindelse til følgende domme:

- I TfK2016. 127 havde tiltalte for vindings skyld og som led i organiseret menneskesmugling bistået 5 palæstinensere i alderen 6-19 år med ulovligt at indrejse i Danmark, idet han mod betaling blandt andet lejede en udlejningsbil og formidlede kontakten til en person, som påtog sig opgaven som chauffør mod betaling. Østre Landsret idømte tiltalte 6 måneders fængsel.
- Ved Vestre Landsrets dom af 20. januar 2011, gengivet i [AM2011. 01.20V](#), var tiltalte fundet skyldig i at have hentet fem personer, hvoraf to var mindreårige, i Paris, og kørt disse til Danmark. Landsretten lagde til grund, at turen var arrangeret af en agent, der havde modtaget betaling. Landsretten fandt, at der var tale om menneskesmugling af organiseret karakter, og tiltalte blev idømt fængsel i 7 måneder.
- Ved Retten i Koldings dom af 4. februar 2015, gengivet i [AM2015. 02.04B3](#), blev tiltalte idømt fængsel i 7 måneder for at have ydet bistand til 6 voksne med at indrejse ulovligt i Danmark. Tiltalte havde transporteret de pågældende fra Milano til Kolding. Byretten lagde på baggrund af omstændighederne i forbindelse med planlægningen og udførelsen til grund, at der var tale om menneskesmugling af systematisk og organiseret karakter, og at tiltalte havde gjort det for vindings skyld.
- Ved Retten i Koldings dom af 4. december 2014, gengivet i [AM2014. 12.04B](#), blev tiltalte idømt fængsel i 7 måneder for ulovlig bistand til indrejse i Danmark til 6 voksne syrere. Tiltalte havde kørt de pågældende fra Milano til Danmark mod betaling. Byretten lagde herefter til grund, at der var tale om organiseret menneskesmugling.
- Ved Vestre Landsrets dom af 14. januar 2015, gengivet i [AM2015. 01.14V](#), blev tiltalte idømt fængsel i 8 måneder for at have ydet bistand til 9 personer, heraf 3 børn, med at indrejse ulovligt i Danmark. Tiltalte var chauffør og havde for vindings skyld kørt personerne fra Milano til Danmark.
- Ved Retten i Sønderborgs dom af 27. januar 2015, gengivet i [AM2015. 01.27B2](#), blev tiltalte idømt fængsel i 8 måneder for at have ydet bistand til 7 syriske statsborgeres ulovlige indrejse i Danmark. Tiltalte var chauffør og havde for vindings skyld transporteret de 7 personer fra Milano til Danmark.
- I TfK2015. 643 V blev tiltalte idømt fængsel i 10 måneder for ulovlig bistand til 18 personers ulovlige indrejse, heraf var 4 børn. Tiltalte var chauffør og havde for vinding skyld kørt de pågældende fra Milano til Danmark.
- Ved Retten i Koldings dom af 3. februar 2015, gengivet i [AM2015. 02.03B](#), blev tiltalte idømt fængsel i 10 måneder for to ture med bistand til henholdsvis 4 og 5 personers ulovlige indrejse i Danmark.

5.6. Strafpåstande ved transportøransvar, jf. udlændingelovens § 59 a

Efter bestemmelsen i § 59 a, stk. 1, er det strafbart at bringe en udlænding til Danmark, hvis udlændingen ikke ved indreisen i Danmark eller i transit i dansk lufthavn er i besiddelse af fornøden rejselegitimation og visum. Bestemmelsen finder ikke anvendelse ved indrejse fra et andet Schengenland, jf. § 59 a, stk. 2, medmindre der er truffet beslutning herom i tilknytning til, at der er indført midlertidig grænsekontrol jf. § 59 a, stk. 2, 2. led. Se nærmere herom i [pkt. 3.1.2](#). Overtrædelse af § 59 a, stk. 1, straffes med bøde.

Som udgangspunkt anvendes følgende bødetakst pr. person, der bringes her til landet, og som ved indrejse i Danmark eller i transit i en dansk lufthavn ikke er i besiddelse af fornøden rejslegitimation og visum, jf. udlændingelovens § 59 a:

- Bøde på **14.500 kr.**

Der kan henvises til U 1991.700H, hvor Højesteret fastsatte straffen til en bøde på 8.000 kr. for hver udlænding, for hvis indrejse flyselskabet var ansvarlig efter udlændingelovens § 59 a.

Der var i den pågældende sag tale om flyselskabers overtrædelse af § 59 a, stk. 1, jf. § 61, ved at have bragt udlændinge til Danmark, uanset at de pågældende ved indreisen ikke var i besiddelse af fornøden rejslegitimation og visum til Danmark.

Efterfølgende har dommen været fulgt ved bødefastsættelsen/sanktionspåstanden i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59 a, dog er beløbet blevet satsreguleret, hvorfor bødetaksten i dag er 14.500 kr. pr. udlænding.

Ved grovere overtrædelse af udlændingelovens § 59 a, stk. 1, kan straffen skærpes. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis overtrædelsen er begået forsætligt, eller hvis der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for transportvirksomheden. Ved udmålingen af bøden, skal det tilsvarende betragtes som en skærpende omstændighed, hvis der foreligger gentagelsestilfælde. Ved gentagelsestilfælde forstås, at transportvirksomheden tidligere er straffet for overtrædelse af udlændingelovens § 59 a, stk. 1.

Bøder for transportvirksomheders overtrædelse af stk. 1, kan dog maksimum udmåles til 37.200 kr. pr. udlænding, der befordres, jf. § 59 a, stk. 3, som blev indført ved lov nr. 821 af 9. juni 2020, og som trådte i kraft den 15. juni 2020. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at bøden – der skal stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen – som udgangspunkt skal sættes højt for at have en afskrækkende virkning. Fastsættelsen af en bøde, der modsvarer eller ligger tæt på det maksimale bødeniveau, dvs. 37.200 kr., bør ifølge forarbejderne, reserveres til grovere overtrædelser af bestemmelsen. Se mere herom i forarbejderne til lov nr. 821 af 9. juni 2020 (lovforslag nr. L 189 af 5. maj 2020, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.19.3. samt de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 78).

5.7. Strafpåstande ved tredjelandssstatsborgeres overtrædelse af kontrolbestemmelserne, jf. udlændingebekendtgørelsens §§ 38-39

Efter udlændingebekendtgørelsens § 38 skal en tredjelandssstatsborger under dennes ophold her i landet til stadighed medføre dokumentation for dansk opholdstilladelse og efter bekendtgørelsens § 39 medføre dokumentation for en opholdstilladelse udstedt i et andet Schengenland eller rejslegitimation.

Overtrædelse af disse bestemmelser straffes efter udlændingebekendtgørelsens § 46 med en bøde.

Følgende bødetakst anvendes som udgangspunkt for overtrædelse af kontrolbestemmelserne i udlændingebekendtgørelsens §§ 38 og 39:

- Bøde på **500 kr.**

Bødetaksten er fastsat på baggrund af tilkendegivelser i forarbejderne til lov nr. 463 af 18. maj 2011 (L 167 af 16. marts 2011, de almindelige bemærkninger, pkt. 6.6.3.), hvor der blev gennemført en ændring

af forordning om ensartet udformning af opholdstilladelser til tredjelandssstatsborgere. Af forarbejderne fremgår det om bødeniveauet for overtrædelse af bekendtgørelsens § 48 (nu § 38), at tredjelandssstatsborgere, der ikke medfører dokumentation for opholdstilladelsen i form af opholdskort med biometriske kendetegn, forudsættes straffet efter udlændingebekendtgørelsens § 56, jf. § 48 (nu § 36, jf. § 38) med en bøde på 500 kr.

Det bemærkes, at der ikke i forarbejderne findes tilsvarende anvisninger vedrørende bødeniveauet for overtrædelse af udlændingebekendtgørelsens § 49 (nu § 39) om under ophold her i landet at undlade at medføre rejselegitimation.

6. Efter dom

6.1. Domme til Vidensbasen

Det skal overvejes, om dommen er egnet til at indgå i anklagemyndighedens Vidensbase.

En dom kan være egnet til Vidensbasen, hvis den belyser straffniveauet eller praksis for rettighedsfrakendelse mv. inden for et sagsområde, eller hvis dommen belyser problemstillinger af generel/principiel betydning for retstilstanden. Samtidig kan en dom være egnet, hvis den vedrører et område, som ikke allerede er dækket på Vidensbasen.

Kun endelige domme må indsendes til Vidensbasen.

Skemaer til indsendelse af domme til Vidensbasen findes i Vidensbasen på AnklagerNet.

7. Love og forarbejder

Seneste lovbekendtgørelse

- Lovbekendtgørelse nr. 239 af 10. marts 2019 af udlændingeloven

Relevante ændringslove og forarbejder

- lov nr. 1003 af 27. juni 2020 om ændring af udlændingeloven (Skærpet bødestraf for virksomheders brug af illegal arbejdskraft) (lovforslag nr. L 188 af 5. maj 2020)
- lov nr. 821 af 9. juni 2020 om ændring af udlændingeloven, integrationsloven og forskellige andre love (lovforslag nr. L 189 af 5. maj 2020)
- Lov nr. 561 af 7. maj 2019 om ændring af udlændingeloven (skærpet bødeniveau) (L151 af 6. februar 2019)
- Lov nr. 174 af 27. februar 2019 om ændring af udlændingeloven og lov om dansk indfødsret (Ændring af reglerne om anbringelse af uledsagede mindreårige udlændinge, justering af klageadgang i sager om frihedsberøvelse, præcisering af reglerne vedrørende politiets visitation af udlændinge ved udsendelse, kompetenceændringer som følge af nedlæggelse af Statsforvaltningen m.v.)
- Lov nr. 1499 af 11. december 2015 om ændring af udlændingeloven (Transportøransvar i forbindelse med midlertidig grænsekontrol ved indre Schengengrænser) (L 74 af 4. december 2015)
- Lov nr. 271 af 25. marts 2015 om ændring af udlændingeloven (Styrkede kontrolmuligheder i grænseområder og lufthavne samt skærpelse af bødeniveau for udlændinges ulovlige indrejse, ophold og arbejde) (L 95 af 12. december 2014)

- Lov nr. 516 af 26. maj 2014 om ændring af udlændingeloven (Ændring af reglerne om afvisning mv. til gennemførelse af direktiv 2008/115/EF om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold (udsendelsesdirektivet) mv.) (L 131 af 5. februar 2014)
- Lov nr. 601 af 14. juni 2011 om ændring af udlændingeloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (Reform af ægtefællesammenføringsreglerne mv.) (L 168 af 17. marts 2011)
- Lov nr. 463 af 18. maj 2011 om ændring af udlændingeloven (Gennemførelse af forordning om ændring af forordning om ensartet udformning af opholdstilladelser til tredjelandstatsborgere, præcisering af gennemførelsen af opholdsdirektivet mv.) (L 167 af 16. marts 2011)
- Lov nr. 248 af 30. marts 2011 om ændring af udlændingeloven (Ændringer som følge af direktiv om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold (udsendelsesdirektivet) mv.) (L 107 af 12. januar 2011)
- Lov nr. 486 af 12. juni 2009 om ændring af udlændingeloven (Skærpelse af udvisningsreglerne og reglerne om indrejseforbud, udelukkelse mv. af udlændinge opført på FN's og EU's sanktionslister mv.) (L 174 af 25. marts 2009)
- Lov nr. 313 af 28. april 2009 om ændring af udlændingeloven (Ophævelse af overgangsordningen for statsborgere i Bulgarien, Estland, Letland, Litauen, Polen, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn) (L 141 af 25. februar 2009)
- Lov nr. 532 af 8. juni 2006 om ændring af udlændingeloven (Ændring af reglerne om meddelelse af opholdstilladelse på grundlag af beskæftigelse til statsborgere i Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn samt til statsborgere i Bulgarien og Rumænien mv.) (L 235 af 27. april 2006)
- Lov nr. 301 af 19. april 2006 om ændring af udlændingeloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (Fremrykket ansøgningstidspunkt i sager om humanitær opholdstilladelse, indberetningspligt ved mistanke om genopdragelsesrejser, begrænsning af adgangen til familiesammenføring for personer, der er dømt for børnebortførelse, ændrede regler om undervisning og aktivering af voksne asylansøgere mv.) (L 94 af 30. november 2005)
- Lov nr. 324 af 18. maj 2005 om ændring af udlændingeloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og repatrieringsloven (Skærpet straf for ulovlig beskæftigelse, afskaffelse af madkasseordningen, styrkelse af oplysningsgrundlaget i sager om helbredsbetings humanitær opholdstilladelse, præcisering af Flygtningenævnets uafhængighed, fremhævelse af hensynet til familiens enhed, udvidelse af personkredsen, der kan modtage hjælp efter repatrieringsloven, mv.) (L 78 af 23. februar 2005)
- Lov nr. 428 af 9. juni 2004 om ændring af udlændingeloven (Skærpelse af straffniveauet mv. for ulovlig beskæftigelse af udlændinge) (L 217 af 31. marts 2004, herunder betænkning over lovforslaget afgivet af Udvalget for Udlændinge – og Integrationspolitik)
- Lov nr. 427 af 9. juni 2004 om ændring af udlændingeloven og integrationsloven (Ændring af reglerne om familiesammenføring med børn, herunder begrænsning af adgangen til familiesammenføring med børn for personer, der er dømt for seksuelle overgreb eller vold mv. mod børn, skærpelse af betingelserne for opholdstilladelse til udenlandske religiøse forkyndere mv., begrænsning af adgangen til ægtefællesammenføring for personer, der er dømt for vold mv. mod en tidligere ægtefælle eller samlever, mv.) (L 171 af 20. februar 2004, herunder betænkning over lovforslaget, afgivet af Udvalget for Udlændinge – og Integrationspolitik)
- Lov nr. 425 af 31. maj 2000 om ændring af udlændingeloven, lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien mv. og straffeloven (Skærpelse af straffniveauet for ulovlig beskæftigelse af udlændinge, Danmarks indtræden i det praktiske Schengensamarbejde, præcisering af Udlændingestyrelsens og politiets underholdsforpligtelse mv.) (L 264 af 30. marts 2000)
- Lov nr. 410 af 10. juni 1997 om ændring af udlændingeloven (Schengenkonventionen mv.)
- Lov nr. 686 af 17. oktober 1986 om ændring af udlændingeloven

Relevante konventioner og direktiver

- Bekendtgørelse nr. 55 af 24. november 1954 om Danmarks ratifikation af den i Geneve den 28. juli 1951 undertegnede konvention om flygtnings retsstilling (Flygtningekonventionen)
- Direktiv 2008/115/EF om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandsstatsborgere med ulovligt ophold (Udsendelsesdirektivet)

Relevante bekendtgørelser

- Bekendtgørelse nr. 727 af 28. juni 2012 om udlændinges adgang her i landet (udlændingebekendtgørelsen)

Øvrige relevante dokumenter

- Rigsadvokatens Redegørelse afgivet maj 2008 om konfiskationspraksis i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft
- Rigspolitiets udtalelse af 21. januar 1998 om udfærdigelse af sager om § 59 a (findes på POLNET)
- Rigspolitiets kundgørelse A, 05 nr. 01 om politiets opgavevaretagelse på udlændinge- og grænsekontrolområdet (findes på POLNET)

Relevante hjemmesider

- www.nyidanmark.dk

Rigsadvokaturen, den 8. december 2020

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten